

CSO YENİ BİNASINA KAVUŞTU

Yahya Aksoy

Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, Türkiye’de çok sesli müziği yayma, tanıtma, sevdirmeye ve Türk bestecilerinin eserlerini yurt içinde ve dışında seslendirme amaçlarına hizmet eden, Ankara’da yerleşik senfoni orkestrasıdır. Dünyada, kuruluşundan itibaren varlığını kesintisiz sürdüren en eski orkestralardan birisidir.

1826 ‘da Osmanlı padişahı II. Mahmut devrinde İstanbul’da batılı bir bando oluşturmak düşüncesiyle Mızıka-i Hümayun adı ile kurulan topluluk, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası’nın temelini oluşturur. Mızıka-i Hümayun 1924’te, Atatürk’ün isteği ile Ankara’ya taşındı ve 1932’de Riyaset-i Cumhuriyet

Orkestrası adını alarak Milli Eğitim bakanlığına bağlı olarak hizmetlerine devam etti.

1957 yılında orkestranın özel kuruluş yasası çıktı ve Riyaset-i Cumhuriyet Senfoni Orkestrası adını aldı. Orkestra, günümüzde Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı olarak hizmet vermektedir.

Osmanlı Döneminde, Mehter takımı yerine batılı bir askeri bando oluşturmak için kurulan Mızıka-i Hümayun, zamanla çeşitli müzik, sahne sanatı ve eğlence dallarını bünyesinde toplayan bir sanat kuruluşu oldu. Orkestranın başına İstanbul’da yaşayan Fransız uyruklu bir sanatçı getirildiyse de kısa süre

sonra değiştirildi ve yerine sanatçı Donizetti 1828’de Orkestra şefliğine atandı ve 1856 yılında ölümüne kadar görevini sürdürdü. Bu tarihte İtalyan sanatçı Guatelli orkestra yönetimine getirildi ve 1899 yılına kadar yönetti. Aranda Paşa yönetimi 1908 yılına kadar sürdü ve bu tarihte Flütist Saffet Bey ilk Türk şef olarak orkestranın başına geçti.

Mızıka-i Hümayun ilk parlak sanatsal yükselişini 1919 ‘da 60 kişilik kadrosu ile Avrupa kentlerinde verilen konserler ile gösterdi.

Hilafetin kaldırılmasından 8 gün sonra, orkestra, 11 Mart 1924’te TBMM’nin karşısındaki binada Ankara’daki ilk konserini verdi. “ Fikirler ve devrimler, sanatla yayılır, bir ulusun yeni değişikliğinde ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir,” diyen büyük önder Atatürk’ün emri ile 27 Nisan 1924 tarihinde Ankara’ya taşındı. Zeki Bey’in yönetiminde çalışmalarına devam etti. Türk Ocağı’nda ve Ankara radyosunda konserler verdi.

Cumhuriyet döneminde ilk yurt dışı turne 1926’da gerçekleşti. Karadeniz Gemisi’ndeki Yerli malı haftası sergisinin Avrupa sahil şehirlerine yaptığı 4 aylık geziye katılan orkestra, büyük ilgi ve takdirle karşılandı.

1932’ye kadar Milli Savunma Bakanlığı’na bağlı olarak çalışmalarını sürdüren orkestra, 23 Haziran 1932’de Zeki Üngör’ün çabaları ile Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlandı.

1934’te Adnan Saygun, 1935’de Dr.Ernst Praetorius Cumhurbaşkanlığı Orkestrası şefi oldu. 1946-1952 yılları arasında Hasan Ferit Alnar orkestra şefi oldu. Daha sonra değişik şefler görev aldılar.

CSO’nun 190. kuruluş yılı anısına Kasım 2016’da özel bir konser verildi. Şef Rengim Gökmen yönetiminde piyanist Gülsin Onay’ın solistliğinde, Muammer Sun’un oyun havaları, Charles Camille Saint-Saens’in “ Pi-

<https://www.haber7.com/guncel/haber/3040839-baskan-erdogan-cso-konser-salonu-acilisinde-konustu>

<https://www.haber7.com/guncel/haber/3040839-baskan-erdogan-cso-konser-salonu-acilisinda-konustu>

yano Konçertosu” ile Beethoven’ın 6. Senfonisi seslendirildi. Yıl içinde, Orkestranın 190 yıllık tarihini bilgi ve belgelerle anlatan 700 sayfalık İngilizce ve Türkçe dillerinde prestij kitabı çıkarılması sağlandı.

Viyana’da, Paris’te, Londra’da, Tokyo’da, Pekin’de, Moskova’da ve dünyanın dört bir yanında ülkeler, yabancı konuklarını, mimarisi, akustiği, ses ve ışık düzeni ile göz ve gönülleri büyüleyen sanat yapılarında ağırlamakta ve sanata-sanatçıya verdikleri değeri göstermektedirler. Çok sesli müzik, bugün Avrupa sınırlarını aşmış, evrensel olmuştur. Sanat ve sanat eserleri bir ülkenin tanıtımında ve dünya imajında özel ve önemli bir yere sahiptir. Sanata

yapılan yatırım, insana yapılan en önemli yatırımdır.

Değerli sanatçı Oktay Dalayse’lin vefatı üzerine Levent Özel’in paylaşımı:

Babam Mehmet Özel’in anılarından; Türkiye’de kültür ve sanatın mücadelesi hiç bitmedi. Babam 21 Şubat 2010’da not defterinin ön sayfasına şöyle yazmış:

“Anılarımı kaleme alırken köy enstitüsü edebiyat öğretmenimi minnet ve rahmetle anıyorum.

Günlük tutturuyordum ve 5 yıl boyunca her sabah aynı sözü tekrarladım; ‘Bu günlükler sizlerin tarihi olacak.

Cumhuriyetin tarihi, gün gün sizlerin elinde yazılacak. Gün gelecek

yeni nesiller, yazdıklarınızla kimlerle nasıl çalıştığınızı, nelerle mücadele ettiğinizi öğrenecekler. Her köy enstitülü gibi 12 yaşından beri hâlâ, şu an 74 yaşındayım, günlük tutuyorum. Her yere yazıyorum. Toplamak, düzenlemek ve torunlarıma bırakmak Binnur ve Levent’in işi.”

“Söz Senfoni orkestrasından açılmışken” diye başlıyor yazı.

Ankara; dün gece başlayan kar durmaksızın yağıyor. Yollarda yürümek imkânsız...

Telefonlar bile o kadar az çalışıyor ki. Bu bulunmayacak nimet, iş planı yapıyoruz. Yeni projeler üzerine yoğunlaşıyoruz. Telefonlara bakıyorum arada bir. Kar durmuyor. Akşam senfonide konser var. Can yoldaşım kültür ve sanat savaşçısı Hikmet Şimşek’in konseri. Gitmezsem, bunu en az bir yıl her gördüğünde başıma kakar.

Telefon çaldı. Özel kalemden arıyorlar.- Mehmet Bey, sayın bakan bu akşam senfoninin konserine gidiyor. Sizin de gelmenizi istiyor.- Kızım hava muhalefetinden konser iptal edilmezse, tabii.

- İletelim efendim. Zaten gideceğim. Görev süremce bana bağlı hiç bir kurumun konser ve gösterisini kaçırmamaya özen gösterdim. Ailemden çaldığım zamandı bunlar. Gitmesem ne kaybederdim? Canla başla sanatını icra eden sanatçı arkadaşlarımı... Sayın bakan göreve başlayalı masa takvimine baktım tam 49 gün olmuş. Kar duralı 2 saat oluyor, ana yollar yarım yamalak açıldı. Sokaklar mahrumiyet bölgesi.

Konsere katılım az olur. Şimdi iptal de olmaz. Bir sonraki konserde yabancı şef var. Program değişmez.

Aklıma geldi. Polis enstitüsünde 20 yıl sanat tarihi öğretmenliği yapmıştım. Aradım, son sınıf öğrencilerini otobüsle getirecekler. Harp okulu her konsere öğrenci gönderiyor zaten.

<http://www.samdan.com.tr/yasam/2020/12/16/cumhurbaskanligi-senfoni-orkestrasi-yeni-binasina-kavustu>

Saat geldi. Özel kaleme indim. Bekledik, bakan çıktı. Arabada kısa sohbet, genel müdürlüğüm çalışmaları ile ilgili bilgi verdim. İlk defa konuşuyoruz 49 gündür. İmzaya bile gidemiyoruz. Bırakıyoruz dosyayı, imzalıyor veya imzalamıyor. Bilgi aktarımı yapamıyoruz.

Makam ve bürokratlar kopuğuz. Cumhuriyetin değerlerinden sanata omuz verdik. Çok yafta takıldı, baskıların haddi hesabı yoktu. Bunları yaparken kenetlendiğim kardeşlerim, Hikmet Şimşek, Turgut Özakman, Cüneyt Gökçer, Muzaffer Tema, Aydın Gün, Sakıp Sabancı ve Özer Sezgin'e gani rahmet diliyorum.

Gürer Aykal, Erol Gömürgen, Rengim Gökmen, Muammer Sun ve İlhan Usmanbaş, Oktay Dalaysel, Walter Strauss ve Numan Pekdemir'e sağlıklı ömürler. Hiç unutmayacak bu çocuklarını Türkiye...

Konserin ikinci bölümünü zevkle izledim. Hikmet müthiş bir konser yönetti.

CSO, genel müdürlük sürem içinde daim sevgiyle ve saygıyla çalıştığım kurum. Hiçbir sanatçı arkadaşımı unutmayacağım... Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası ve Sanat kurumlarının yeni yerleşkesiyle ilgili babam Mehmet Özel'in anılarından."

"Ankara, 22 Aralık 1989

Kar yağdı bütün gece, şehir kirini örttü. Bugün önemli Gürer (Aykal) gelecek beraber bakana gideceğiz,

Derdimiz CSO ya arazi tahsis ettirmek. Mümkün değil anlatamıyoruz ihtiyacı, talebi. ...

Ankara, 25 Mayıs 1990

Sabırla bekledim sayın Bakan'ın kapısında. 9.30 da geldiğim makamda saat 14.00 oldu hala bekliyorum.

Bugün inatla anlatacağım CSO salonunda dün sanatçılarla yaptığımız toplantıyı ve tüm yazışmalarını bi-

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/bakan-ersoy-cso-binasinda-incelemelerde-bulundu/1745703>

tirdiğim arazinin tahsisi için görüş istenmesini...

20 Şubat 1991, Ankara

3 yıldır 52 defa yazmışım makama, istenilen tüm bürokratik işlemleri tamamladığımı, bir tek görüş istenmesi konusunun kaldığını.Yarışma şartnamesinin hazır olduğunu.

Cevap yok. Bu kadar kör karanlığa düştüğümü hatırlamıyorum. Gürer (Aykal), Hikmet (Şimşek) Muammer(Sun) abi, Özer(Sezgin) ile dün gece konuştum telefonda tek tek. Sesi titredi Hikmet'in, Muammer abi ağladı "CSO arazisini halletmeden ölmek haram bana" dediğimde....

24 Haziran Çarşamba 1992, Ankara.

76 yazışmadan sonra görüş isteğimize ve alan tespitine olumlu cevap aldım. Sonunda.

Genel Müdürlüğümün 19 yılında bunu başardım. Tek arzum yepyeni binada ilk notanın sesini duymak, müziğin ritmi ile Ankara'ya, cumhuriyete olan kültür sanat borcumuzu ödemek..."

Böyle devam edip gidiyor sayfalar.1993 proje yarışması,1995 ihale edilmesi,1997 temeli atılan CSO ADA kültür sanat merkezinin açılışı 3 Aralık 2020 de yapıldı. Bugün notaların tınıları içimizi ısıttı. Hoş geldin.

<https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/194-senelik-cumhurbaskanligi-senfoni-orkestrasinin-yeni-binasina-tarihi-acilis/2061702>

<https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/194-senelik-cumhurbaskanligi-senfoniorkestrasinin-yeni-binasina-tarihi-acilis/2061702>

<https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/194-senelik-cumhurbaskanligi-senfoniorkestrasinin-yeni-binasina-tarihi-acilis/2061702>

<https://www.haber7.com/guncel/haber/3040839-baskan-erdogan-cso-konser-salonu-acilisinda-konustu>

Yapılabilmesi için bıkmadan yılmadan çaba harcayan, gün gün kaleme aldığı çıkartılan inanılması güç engel ve zorlukları nasıl aştığını anlatan yazılarını yitkulararak okudum.

CSO'nun bugün muhteşem konseriyle açılan konser salonunun yer tahsisini başaran aynı yerleşke içinde bulunan CER MODERN'ni de Ankara'ya kazandıran Babam Mehmet Özel ve Hikmet Şimşek'i rahmet ve minnetle anıyor Gürer Aykal ve eserinin mimarları Semra- Özcan Uygur'a sağlıklı günler diliyorum.

Ne mutlu ki o günleri yaşayan biri olarak, CSO ADA kültür sanat yerleşkesinin açılışı için çalışan ekipte üstlendiğim koordinatörlük görevini başarıyla sürdürdüm. Bu mirasın tamamlanması için emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. **ANKARA'ya, CUMHURİYET'e ÇOK YAKIŞTIN CSO ADA."**

Uzun yıllar Kültür Bakanlığı'nda güzel sanatlar alanında ve değişik birimlerde birlikte çalıştığımız, Genel Müdür olarak 29 yıl rekorla sanat ve bürokrasi alanında unutulmaz üstün hizmetler veren, anıları ile ışık tutan ve 2017 yılında aramızdan ayrılan rahmetli Mehmet Özel'i rahmetle ve saygı ile anıyorum.

CSO 190. yılında yazdığım bir yazıda, kültür ve sanat dünyası ile tüm Ankaralıların dileği CSO yeni binasının biran evvel bitirilmesidir. Bu eser, ülkemizin sanata verdiği değerin de bir göstergesi olacaktır, demiştim. 3 Aralık 2020 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımı ile kültür ve sanat başkenti Ankara'ya yakışan, CSO yeni binasının açılışının gerçekleşmiş olmasından, tüm sanatçılar, sanatseverler ve halkımız sonsuz mutluluk duydu. Sanaatsal mimarisi, akustik salonları ve çağdaş donanımları ile Başkent Ankara'nın merkezinde ulusal ve evrensel hizmetler verecek bu önemli sanat eserine emek verenleri kutluyor, hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.